

На пат од Флорида до Нијагара

Пишува **СЛАВЕ КАТИН**

www.slavekatin.com

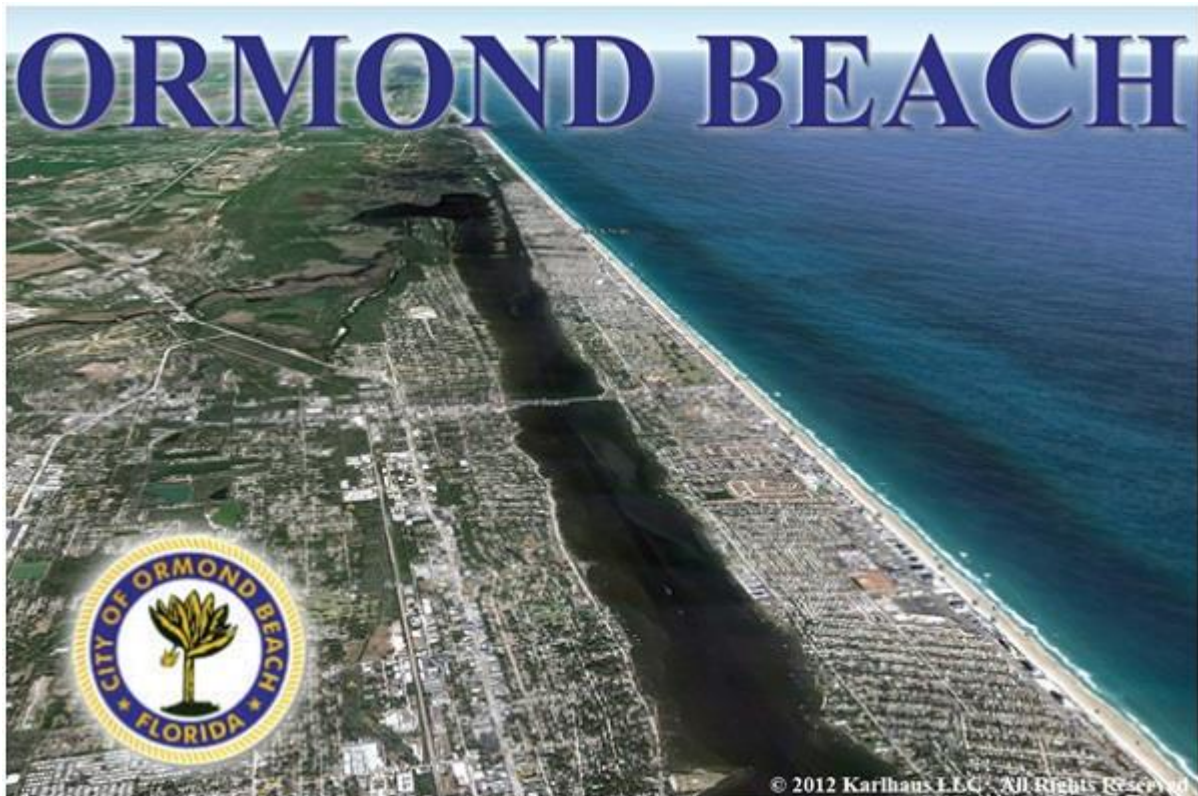
**(ДЕЛ ОД КНИГАТА „СВЕТОТ НА ДЛАНКА“)
ОД ПАТУВАЊАТА ПО СВЕТОТ – САД**

Беше сабота кога во утринските часови ја напуштивме Јужна Флорида и се упативме со џипот на нашите домаќини Лили и Стив Плиакес кон север, кон Торонто. Беше планирано да патуваме два дена, а една ноќ да преспиеме во некој мотел на автопатот. Долгото патување од Авентура го започнавме по автопатот број 95 кој води од јужниот до северниот дел на САД.

Го поминавме излезот на автопатот каде одевме на пикниците, а потоа стасавме во непосредна близина на Македонската православна црква „Свети Димитрија“, за која не врзуваат многу спомени и промоции на книги. По неколку часа го поминавме Ормонд Бич, каде претходно ја посетивме познатата компанија „Мајкрофлекс“ на браќата Јосиф и Џорџ Атанасоски и се упативме на север кон Џексонвил што е на границата меѓу Флорида и Џорџија.

Возењето беше удобно во кое имавме долги разговори за животот, активностите и постигнувањата на Македонците во Флорида. Затоа, по подолг период возење ја напуштивме Флорида и влеговме во државата Џорџија, американска држава со исто име како и азиска Џорџија (Грузија). Никој не рекол, не напишал ништо и не е против за истото име на двете држави, како што, за жал, е случајот со Македонија и јужниот сосед.

Километрите си поминуваа а ние гледавме голем број карактеристични места, простори, градови... Затоа и патувањето до Јужна Каролина, а потоа до Северна Каролина ни го исполни целиот ден. Тука се сместивме во еден мотел за да се одмориме, бидејќи другото утро нè чекаше пат да почне уште еден напорен ден на патување преку државите Вирџинија, Пенсилванија и Њујорк до Нијагарските Водопади во Канада. Притоа, треба да се нагласи дека е тешко човек да препознае во која држава во САД се наоѓа, доколку не ја види таблата на автопатот, бидејќи не постојат гранични или нишани меѓу државите во САД и провинциите во Канада.

Граничниот премин меѓу САД и Канада беше формален и веднаш влеговме на мостот кој ги дели овие две американски држави. Од далечините ги гледавме Нијагарските Водопади и се потсетивме на нашите поранешни посети на ова чудо на природата.

За убавината на водопадот придонесува височината, од која, неверојатни 7 000 км³ вода во секунда паѓа во бездната од огромната водена маса. Во зависност од годишното време се менува и ликот на водопадите. Есента е пријатна со изразити есенски тонови. Зиме водениот прав замрзнува уште во воздухот и од врвот на водопадите до студената бездна се формираат прекрасни кристални завеси.

А кога настапува пролетта и бујните води на Нијагара ќе ги понесат огромните ледени блокови, трескотот што се создава при струполувањето и од триењето на мразот од сидовите на водопадот, е уште посилен. И тогаш огромното виножито што се паѓа го забубавува денот.

Меѓутоа, ноќните екскурзии до Нијагара се уште поинтересни. Осветлени со илјадници електрични светилки (рефлектори), водопадите добиваат фантастичен изглед, кој го опијанува посетителот застанат пред ова чудо на природата.

Беше попладне кога пред нас се појави и најголемиот водопад од канадската страна, кој е поживописен и повпечатлив од помалиот водопад што е на американската страна. Овие два водопади изгледаа како скромни речни јазови што ги создала природата да бидат единствени на Земјината топка. Тоа беше глетка што не може да се заборави и остава трајни впечатоци кај посетителот. Исто така, го посетивме и Веландскиот Канал, низ кој водниот сообраќај претставува главна артерија меѓу езерата Ири и Онтарио, а оттаму преку реката Сент (Свети) Лоренц водената маса навлегува во Атлантскиот Океан.

Нијагарските водопади со поглед од Канада

Интересно е да се спомене дека петте големи езера во граничната област меѓу **Соединетите Американски Држави** и Канада според површината што ја зафаќаат наликуваат на море. Не случајно и се нарекуваат Средоземно Море на Северна Америка. Нивните води во Атлантскиот Океан ги носи реката Сент Лоренц. Планот да се изгради континентален пловен пат во должина од околу четири илјади километри од утоката на Сент Лоренц до Дјулут на Горно Езеро е многу стар. Во 1932 година **Соединетите Американски Држави** и Канада склучиле договор за заедничка изградба на водениот пат Сент Лоренц.

Според информациите што ги добивме од пишаните документи во кои се вели дека поради висинските разлики меѓу езерата и брзината на истекувањето на водата во реката било неопходно да се изградат брани и канали. Така, најголемиот континентален воден пат на светот бил готов во 1959 година. Шеснаесет брани го подигнале овој воден пат до 184 метри над морската површина.

По изминати 54 километри од езерото Ири истекува реката Нијагара и се влева во езерото Онтарио. Во почетокот реката Нијагара е широка дури 1200 метри, а по изминатите десетина километри се разделува на две ракавици меѓу кои е Големиот Остров. Низводно повторно се соединуваат нејзините води, кои течат преку брзаци и слапови, за по изминати седум километри и да ги формираат прочуените Нијагарски Водопади. Ова чудо на природата е една од најпосетените туристички атракции на северноамериканскиот континент и на сите меридијани. Водената симфонија на Нијагара е спој на природата, митското, сонот и јавето.

Мостот кај Хамилтон

Интересни беа податоците од кои се запознавме дека Нијагарските Водопади постепено „ползат“ кон езерото Ири, каде и започнува стрмниот дел. Пресметано е дека секоја година малиот водопад се повлекува за 5 - 6 сантиметри, а големиот за 60 - 70 сантиметри. Од создавањето па до денес „Потковицата“ се приближила до езерото Ири за 11 километри. Тоа се објаснува со разурнувањето што го предизвикува водата и материјалот што го носи врз скалестиот праг. За сегашниот изглед биле потребни 6 000 години, а за да стигне до езерото Ири и да исчезнат водопадите или да бидат уште поголеми потребни му се уште не помалку од 180 000 години.

За Канада и Соединетите Американски Држави Нијагара и нејзините водопади се голем извор на приходи. Водопадите ги посетуваат милиони посетители кои како на една своевидна авантура доаѓаат од целиот свет. Од друга страна, пак, огромната водена сила се користи за добивање на електроенергија. Направени се голем број гигантски хидроцентрали, особено од канадската страна.

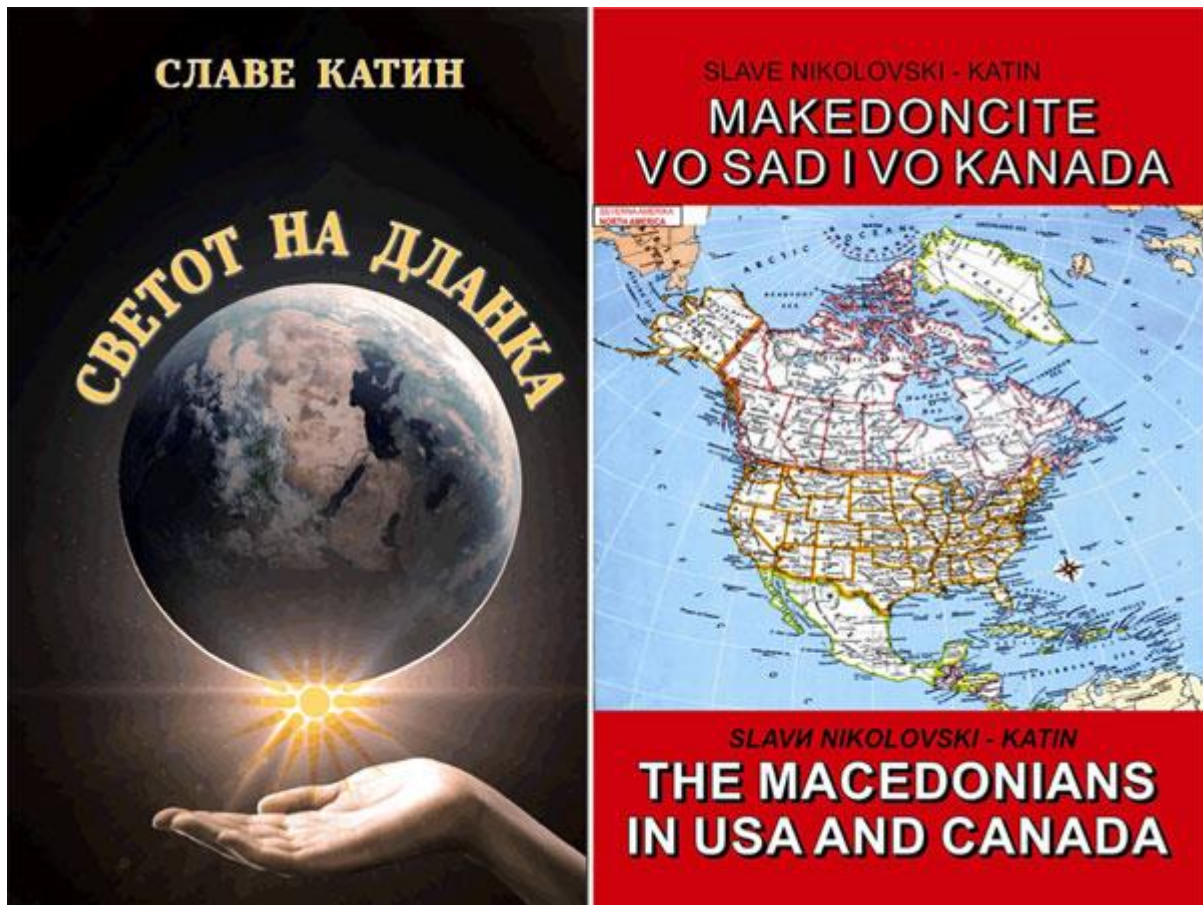
Инаку, градот Нијагара се наоѓа на левиот брег на реката и претставува голем туристички центар. Во него живеат над осумдесет илјади жители, кои претежни се занимаваат со туристички гранки. Таму има бројни хотели, ресторани, казина и други атрактивни објекти, кои привлекуваат милиони туристи од целиот свет. И ние во Нијагара се чувствувавме како дел од глобалниот свет кој доаѓа и од американската, а повеќе од канадската страна на Нијагарските Водопади.

Во вечерните часови ја напуштивме Нијагара и се упативме кон Хамилтон, крстопатот меѓу Торонто и Нијагара. По автопатот кој води низ рамничарскиот дел на Онтарио се чувствувавме како да сме во Македонија. Имено, тој предел со своите лозови плантажи наликува на лозовите полиња во Кавадарци и Неготино.

Инаку, градот Хамилтон е сместен на југозападната страна на езерото Онтарио. Тој се вбројува меѓу водечките центри на железната индустрија во Канада, затоа и голем број Македонци, особено од егејскиот дел на Македонија се доселиле на тие простори уште во дваесеттите години од минатиот век. Таму со успех работи Македонската православна црковна општина „Свети Наум Охридски-Чудотворец“.

Впечатлива беше глетката кон Хамилтон што се пружа од високиот мост што се вишнее на

еден крак на езерото Онтарио и кој го премостува густоот сообраќај од Нијагара кон Торонто. Од мостот кој е вистински современ објект се гледаат рамните богати површини на Онтарио кои со погледот се губат кон север.

Репортажата „Од Флорида до Нијагара“ е дел од книгата „Светот на дланка“ на Славе Катин, „Македонска искра“, Скопје, 2014, 1-444, додека наредните материјали што следат, се дел од публикацијата „Македонците во САД и во Канада“ на Славе Николовски-Катин, во издание на „Македонска искра“, Скопје, 2002, 1-380

Од Хамилтон до Торонто се возевме по современиот автопатот што го носи името „Кралицата Елизабета“, посветен на англиската кралица. И лево и десно од автопатот има безброј објекти кои ги поврзуваат овие два индустриски центри на Канада. Затоа, на тој простор од педесетина километри човек се чувствува дека се наоѓа во некој град.

По едночасовно возење, во вечерните часови стасавме во Торонто, во втората македонска престолнина, како многумина нашинци го нарекуваат овој велеград.